

58 sestavkov v vezani in nevezani besedi. Splošni značaj vseh pesmij je žalosten: žaluje, kliče k sebi smrt, rad bi imel krila, da odleti v neznane dalje, javka zaradi minulosti in ne veruje bodočnosti; ljubi prirodo in mrzi meščanski šum. Kritika je te prvence dobro sprejela.

Jubilej bolgarskega časopisja.

Malega srpana je obhajalo bolgarsko časopisje petdesetletnico. Prvi bolgarski list „Ljuboslovie“ se je izdajal v Smirni v Mali Aziji. Začetnik njegov je bil Kostantin Fotinov, rojen v mestu Samokovu. Hodil je v grško šolo in bil potem učitelj grškega učilišča v Smirni. Misel za proslavo 50letnice je sprožil list „Jugozapadna Bolgarija“. No o načinu se niso mogli précej zjediniti. Jeden je predlagal, da se proslavi s shodom časnikarjev in ustanovi obče časnikarsko društvo v prestolnici; a drugi so mislili, da bi bilo lepše in primernejše, da se ta 50letnica obhaja v rodnem mestu Fotinova, v

Samokovu; tretji so mislili zopet na Carigrad, kjer leže mrtvi ostanki prvega časnikarja bolgarskega. Ko so se tako dogovarjali, objavi hipoma „Bolgarska zbirka“ naznanilo, da je prva številka „Ljuboslovie“ izdana že leta 1842. in tako bi bila slavnost zamujena za dve leti. No slavnost se je vendar obhajala, ker je Fotinov izdal naslednjo številko v mal. travnu 1844. in na tej stoji „štev. 1.“; torej je številka iz l. 1842. samo poskus. Svečanost se je obhajala dné 10. mal. srpana, da so se je mogli udeležiti učitelji, kateri obdelujejo dober del bolgarskega časopisja. Obravnavati se je imelo vprašanje o bolgarskem literarnem fondu in o splošnem napredku bolgarskega časopisja. Za prvi dan je bila določena cerkvena in zunanja svečanost v spomin Fotinovu, a za tretji dan sestanek v Samokovu, kjer se je na njegovi rodni hiši postavila marmorna spominska plošča. Gledé na to priliko ima iziti tudi zbornik izvirnih bolgarskih del. Več nismo mogli zvedeti.

Umetnost.

Glasba.

Hrvaška Lira. *Sbirka popevaka u narodnom duhu, glasbotvorio: F. S. Vilhar.* Str. 43. Cena 1 fl. 80 novč. — Treba, da opozorim slovenski svet na to zbirko samospევov s spremljevanjem glasovirja, ne le zato, ker jih je zložil naš rojak, daleč znani Vilhar, ampak ker je zbirka res vredna, da jo sprejmó slovenski ali hrvaški domoljubi. Šestnajst hrvaških pesem je v zbirki, največ erotične vsebine, pa so zložene v takem duhu, da se bodo vsakomur prikupile. Napevi so prav preprosti, ravno tako tudi spremljevanje na glasovirju; večkrat celó čuješ prav narodno pesem, seveda v umetni obliki. Ne veš, katera je lepša, vendar ti bodo menda najbolj povšeči: resna žalostna „Zlata kupa“, za katero je prav nasprotna „Blago si ga meni“, ta razkriva vso srečo in zadovoljstvo ljubečega srca. Žalost po pretekli mladosti ti pa opisuje prenežna pesemca: „Veni cviete“. Ne bom opisoval ostalih, omenjam le še ono: „Puško moja“, katera se mi zdi, da je biser med vsemi. Napev se povsem strinja z vsebino pesmi, v kateri se junak razgovarja s svojo puško in spominja bojnih dni. Tu je vse resno, junaško. Zdi se ti, kakor da čuješ starega pevca goslarja. Naš rojak se je pokazal v tej zbirki kot pravi umetnik, pokazal je, da je umel duha hrvaške narodne pesmi, pa je na tem temelju sezidal nekaj umetniškega pa tudi narodnega. Ni čuda, da hvali to zbirko še celó najboljši poznavalec narodnih pesmij, namreč ostri Fr. Ks. Kuhač. Pesmi so pisane natančno, kakor je sploh pri Vilharju navada, izdanje je lepo

in lahko se čita. Želimo le, da se zbirka razširi in povsod udomi mesto kakovih ptujih spak, katere se popevajo tako rado.

Kolo. *Sbirka hrvatskih i slovenskih mužkih sborova. Izdalo hrvatsko pjev. društvo „Kolo“ u Zagrebu. Uredio Nikola pl. Faller.* Str. 400. Cena 1 fl. 50 novč. — Dolgo so hrvaški pevci pogrešali priročne zbirke, v kateri bi bile zbrane vse bolj znane pesmi za moške glasove. „Bisernica“, katero je izdalo v dveh delih semeniško pevsko društvo „Vienac“, služila je le nekoliko tej potrebi. Nekaj, ker je prvi del, v katerem so bile ravno najbolj priljubljene pesmi, bil že davno do cela razprodan, nekaj, ker ni bilo v drugem delu mnogih pesmij, katere se rade pojó, nekatere so pa tudi težko porabljive. Pevsko društvo „Kolo“, ki je izdalo to zbirko, zadovoljilo je kolikor toliko tej potrebi, ker nam je podalo 131 najbolj znanih in priljubljenih hrvaških in slovenskih pesmij. Prednost ima ta zbirka tudi v tem, ker nam podaje partiture, katere so za vsakega zanimive in storé zbirko bolj porabno. Največ pesmij v knjigi je zložil pokojni Jurij Eisenhuth, kateri je bil dolgo časa marljiv predsednik „Kolu“. „Kolo“ je izdalo zato največ njegovih, da mu postavi majhen spomenik in njegove pesmi otme pozabljivosti. Eisenhuth je bil res jako priljubljen skladalec, dasi so njegovi zbori večkrat jako težki. Poleg Eisenhutha ima častno mesto najplodovitejši hrvaški skladatelj Zajc. Njegove pesmi so nekatere mnogo vredne, dasi se pri nekaterih tudi pozna naglica, s katero dela, in včasih tudi površnost. Dobro bi bilo, da slavni skladalec izdá jedenkrat svoje izbrane, na novo

pregledane zборе, bili bi gotovo lep biser v hrvaški glasbeni književnosti. Naš rojak Vilhar ima v knjigi tudi več zborov; krasi jih jasnota, preprostost in pa pravilnost, katera je mnogim glasbenikom deveta briga. Poleg hrvaških najdeš tukaj večino najbolj znanih slovenskih zborov, kateri so med Hrvati jako priljubljeni, tako, da ni veselega društva niti koncerta, kjer se ne bi popevala vsaj katera slovenska pesem. In ni čuda: naše pesmi preveva neka čudovita ljubkost in nežnost — segajo v srce. Hrvati sami priznavajo, da so Slovenci v tem vseščaki, in res nimajo oni tako nežnih pesmij lirične

vsebine, kakor jih imamo mi. Nasprotno imaš pa kaj poslušati, ko zapojó Hrvati s svojimi krepkimi glasovi kak junaški zbor, kakoršnega imajo le oni in ga tudi umejo popevati. Vsak po svoje! Zbirka je jako priročna, zato bi želeli, da se udomači tudi pri slovenskih pevcih. Za pevce na deželi bi bilo seveda bolje, da so v zbirki bolj jednostavne pesmi. No tudi takih je v zbirki nekaj. Naj bi torej ta zbirka povzdigovala srca, užigala ljubezen k narodu in domovini po onem:

Tko pjeva naše pjesme
Ne misli rodu zla.

Razne stvari.

Naše slike.

Sedanji loški grad. Če pogledajo naši cenjeni čitatelji sliko Loke v 17. številu, str. 529, lahko umevajo današnjo. Tu vidijo natančno, kakšen je grad, ki ga je opisal tako zanimivo in podrobno naš pisatelj. Zares lepa in pripravna zgradba je. Naj bi bila v ponos ne samo uršulinskemu zavodu, ampak tudi naši slovenski domovini. — Spominski list k otvorjenju proge Ljubljana-Novo mesto. Naj nas tudi ta mični spomenik spominja onega važnega dogodka. Na levi strani ogledovalčevi se vidi sprejem pred kolodvorom v Novem mestu, na desni zgoraj je stroj slavnostnega vlaka, spodaj pa je Dolenjka v narodni noši. Naj srečno vozi dolenjska železnica in naj bi se izpolnile kmalu naše želje, ki jih še o njej gojimo!

Narodno blago.

Pesem o vojski. (1848.)

Kar se zdaj pri nas godi,
Daleč po svet' sloví;
Močno se puntajo vsi,
Veselja na svet' več ni.

Mi vojščaki istrjarski,
Med t'mi smo tud' fantje kranjski,
Srčno se držimo
In svetlega cesarja častimo.

Prisego natanko držimo,
In vikšim pokorni bodimo,
Če se tud' bliska svetli meč
In méče glave preč.

Če bolj proti nam hité,
Srčnejši se fantje držé;
Da, mladenči vi, kranjska kri
Se 'z tega nič ne s'tri.

Kamor mi pridemo,
Srčni se vidimo,
Strah je pred nami,
Groza za nami.

Oj ti, Sardinski kralj,
Kdo j' teb' to v glavo dal,
Da s' prišel čez našo kri,
K' smo močnejši kot ti?

(V Bohinju zapisal V. M.)

